

Strasbourg, 7 decembrie 2007

Runda a Doua de Evaluări

Raport de conformare referitor la România

Adoptat de către GRECO
în cadrul celei de-a 35-a Reuniuni Plenare
(Strasbourg, 3-7 decembrie 2007)

I. INTRODUCERE

1. GRECO a adoptat Raportul cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări referitor la România în cadrul celei de-a 25-a Reuniuni Plenare (14 octombrie 2005). Acest raport (Greco Eval II Rep (2005) 1E) a fost dat publicității de către GRECO, cu permisiunea autorităților din România, la 19 octombrie 2005.
2. În conformitate cu Regula 30.2 din Regulile de Procedură ale GRECO, autoritățile din România au depus Situația lor (RS-Report) cu privire la măsurile luate în vederea implementării recomandărilor la data de 3 iunie 2007.
3. În cadrul celei de-a 26 - a Reuniuni Plenare (5-9 decembrie 2005), GRECO a selectat, potrivit prevederilor Regulii 31.1 din Regulile proprii de Procedură, statele Azerbaijan și Luxemburg (acesta din urmă fiind înlocuit de Austria) în vederea numirii de Raportori cu privire la procedura de conformare. Raportorii numiți au fost dl. Inam Karimov din partea Azerbaijanului și dl. Christian MANQUET din partea Austriei. Raportorii au beneficiat de asistența Secretariatului GRECO în ceea ce privește elaborarea Raportului de conformare (Raportul RC).
4. Prezentul raport a făcut obiectul unei prime citiri în cadrul celei de-a 34-a Reuniuni Plenare (Strasbourg, 15-19 octombrie). Date fiind diversele obiecții și explicații suplimentare din partea delegației române, GRECO a fost de acord să suspende adoptarea raportului și să îl reexamineze în cadrul unei a doua citiri în cadrul celei de-a 35-a Reuniuni Plenare. Autoritățile din România au fost rugate să transmită Secretariatului informații suplimentare până la data de 9 noiembrie 2007. Informațiile solicitate au fost furnizate în data de 13 noiembrie și au fost luate în considerare la elaborarea versiunii revizuite a raportului RC.
5. Obiectivul Raportului RC este reprezentat de evaluarea măsurilor luate de către autoritățile din România pentru a se conforma cu recomandările cuprinse în Raportul de Evaluare.

II. ANALIZĂ

6. S-a reamintit faptul că, în raportul său de evaluare, GRECO a adresat cincisprezece recomandări României. Respectarea acestor recomandări este prezentată în cele ce urmează.

Recomandarea I.

7. *GRECO a recomandat armonizarea prevederilor pertinente cu privire la măsurile asiguratorii și la confiscare, inclusiv sechestrul și confiscarea echivalentului valorii, prin finalizarea, cât mai curând, a modificărilor preconizate pentru Codul penal și Codul de procedură penală.*
8. Autoritățile din România raportează că Codul de procedură penală (CPP) a fost modificat prin Legea nr. 356/2006. Una dintre modificări se referă la măsurile asiguratorii; sechestrul poate fi dispusă acum cu scopul de a asigura executarea eventualei confiscări viitoare. Așadar, potrivit articolului 163 alin (2) CPP, măsurile provizorii pot fi luate în decursul judecătii penale (și nu numai înainte de judecată, de către procuror sau instanță, și constau în „indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestr, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzi”.
9. De asemenea, s-a raportat că prin Legea nr. 278/2006 a fost modificat Codul penal (CP) în vederea unei mai bune armonizări cu Convenția Penală privind Corupția și cu Convenția

europăeană cu privire la spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (ETS 141). Astfel, Art. 118 CP, care reprezintă cadrul juridic general referitor la confiscare, a fost completat cu prevederi care au fost cuprinse anterior numai în legi speciale, și care reglementează anumite categorii de infracțiuni (combaterea corupției, combaterea spălării banilor, combaterea criminalității organizate). Art. 118 prevede în prezent confiscarea instrumentelor (obiectelor folosite la săvârșirea infracțiunii), confiscarea produselor infracțiunii, confiscarea produselor indirecte și confiscarea contravalorii (dacă obiectele supuse confiscării nu sunt găsite, se confiscă sume de bani și bunuri de valoare echivalentă), confiscarea profitului – sau a produselor indirecte - (bunuri și sume de bani obținute din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării). Autoritățile române sunt de părere că inconsecvențele rămase (de ex. „bunuri mobile și imobile” la Art. 163 CPP, „bani, bunuri și orice alte obiecte” potrivit art. 19 din Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea actelor de corupție, „obiecte” la Art. 118 CP) sunt mai mult o aparență decât realitate, și nu ar avea nici o semnificație în practică (diversele concepte sunt considerate a fi sinonime, ele aplicându-se atât bunurilor mobile cât și celor imobile / tangibile și intangibile, conceptul de obiect prevăzut la Secțiunea 118 CP se referă, potrivit autorităților române, conceptului de drept penal de obiect al infracțiunii și include așadar orice tip de bunuri etc.).

10. Mai mult, art. 20 din legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea actelor de corupție prevede că, în decursul procesului în cauzele legate de corupție, instituirea sechestrului este obligatorie. Confiscarea echivalentului valorii în cazul infracțiunilor de corupție nu este prevăzută în mod expres, însă potrivit art. 19 din aceeași lege, persoana condamnată poate fi obligată la plata unei sume de bani echivalentă cu produsele infracțiunii.
11. GRECO ia notă de schimbările recente din cadrul juridic românesc în ceea ce privește măsurile temporare și finale referitoare la produsele infracțiunii. Faptul că acum pot fi aplicate măsuri temporare pentru asigurarea unei viitoare confiscări reprezintă o îmbunătățire semnificativă. În cadrul Raportului cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări, GRECO și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că cadrul juridic era inconsecvent¹. Se pare că schimbările recente au îmbunătățit în mare măsură situația, iar autoritățile române sunt sigure că nu există diferențe reale în ceea ce privește terminologia. GRECO salută schimbările juridice introduse, precum și clarificarea și asigurările oferite de autoritățile române în legătură cu consecvența prevederilor.
12. GRECO conchide că această recomandare a fost implementată în mod satisfăcător.

Recomandarea II.

13. *GRECO a recomandat introducerea posibilității confiscării produselor corupției ori de câte ori aceasta este sancționată printr-o pedeapsă administrativă.*
14. Autoritățile din România au reamintit faptul că, până de curând, confiscarea era aplicabilă numai în legătură cu faptele penale. De asemenea, ele au specificat că legea nr. 278/4.07.2006 pentru modificarea și completarea Codului Penal a modificat cadrul juridic general privind confiscarea în așa fel încât art. 118 alin. 1 lit. c) și d) nu se mai referă la confiscare numai în legătură cu

¹ După cum s-a menționat la nota de subsol 9 din Raportul de Evaluare: “Articolul 118 CP (confiscarea), articolele 254 - 257 CP (confiscarea sumelor de bani, a valorilor și a oricăror alte bunuri care constituie obiectul infracțiunii, iar în cazul în care acesta nu poate fi recuperat, a contravalorii acestuia) și articolul 163 CPP (măsurile asigurătorii), precum și prevederile corespunzătoare din legile anticorupție (articolul 19 din legea nr. 78/2000, articolul 22 din OUG nr. 43/2002 și articolul 13 din legea nr. 39/2003, care fac trimitere la articolul 118 CP, deși formularea diferă), nu se referă explicit la conceptele de “instrumente”, “produse” sau “bunuri de valoare echivalentă cu produsele” potrivit definiției din Convențiile CE privind spălarea banilor (ETS 141) și corupția (ETS 173) și nici nu tratează aceleași subiecte.”

săvârșirea unei fapte penale, așa cum se întâmpla în trecut. Ele au explicat că, prin evitarea folosirii conceptului de „infracțiune” (și folosind cuvântul „faptă”, noile prevederi pertinente ale art. 118 alin. 1 lit d) și e) permit confiscarea:

- „obiectelor date cu scopul de a determina săvârșirea unei **fapte** sau de a răsplăti pe făptaș” (art. 118 lit. d)”
 - “obiectelor obținute prin săvârșirea **faptei** prevăzute de legea penală, dacă acestea
 - nu sunt înapoiate persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea persoanei vătămate” pot fi confiscate (art. 118 lit. e).
15. Potrivit autorităților române, acum ar fi posibil să se aplice aceste măsuri în legătură cu cauzele de corupție minoră /mită, care se supun de regulă aplicării unor sancțiuni administrative (mustrare, avertisment, amendă) deoarece nu întrunesc criteriile de pericol social inerent conceptului de infracțiune. Mai mult, confiscarea este obligatorie iar sancțiunile administrative trebuie incluse în cazierul penal.
16. GRECO ia notă de această modificare juridică. GRECO înțelege că, pe viitor, chiar și în cazul actelor minore de corupție, articolul 118 (și regimul său de confiscare obligatorie) este cel care se aplică în principiu, în locul sancțiunilor administrative prevăzute la Art. 91 (mustrare, avertisment scris, amendă de la echivalentul a € 2,69 la € 269) aplicabile actelor care nu reprezintă un pericol pentru societate. Astfel, s-ar asigura într-adevăr faptul că corupția este întotdeauna sancționată prin confiscarea produselor. Totuși, este posibil ca România să trebuiască să ia măsuri suplimentare pentru a prevedea clar faptul că chiar și corupția minoră reprezintă un pericol pentru societate, care trebuie luat în serios (adică să se asigure că art. 118 este aplicat, și nu art. 91).
17. GRECO conchide că recomandarea II a fost implementată în mod satisfăcător.

Recomandarea III.

18. *GRECO a recomandat consolidarea capacității serviciilor de urmărire penală și a instanțelor de a soluționa în mod eficient cauzele de corupție într-un termen rezonabil, mai cu seamă prin specializare și pregătire profesională.*
19. Autoritățile din România au raportat că, în perioada octombrie 2005 - mai 2007, Institutul Național al Magistraturii (INM) a organizat o serie de sesiuni de pregătire profesională pe tema soluționării eficiente a cauzelor de corupție într-un termen rezonabil: a) în cadrul proiectului PHARE „Consolidarea capacității instituționale a Departamentului Național Anticorupție” (în prezent Direcția Națională Anticorupție - DNA), din octombrie 2005 și până la începutul anului 2007 au fost organizate 10 seminarii privind combaterea corupției, la care au participat 128 de judecători; b) doi magistrați stagieri români au participat în luna iulie a anului 2006 la o școală de vară pentru 23 de participanți, cu tema „Cooperarea regională și internațională în lupta împotriva corupției și criminalității organizate” organizată sub egida Inițiativei Anticorupție a Pactului pentru Stabilitate și a Inițiativei Pactului pentru Stabilitate de Luptă împotriva Crimei Organizate; c) INM și Ministerul Justiției au elaborat un program de pregătire profesională continuă pentru cel de-al doilea semestru din 2006 și pentru anul 2007, care tratează infracțiunile economice și financiare²

² Programul de pregătire în materia criminalității economico-financiare cuprinde 22 de seminarii pentru 550 de judecători și procurori de la toate nivelurile de competență. El se adresează în principal judecătorilor (din cei 25 de participanți /seminar, 20 - 22 sunt judecători și 3 - 5 sunt procurori) și se concentrează pe următoarele aspecte: *infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, infracțiunile legate de societățile comerciale, infracțiunile împotriva patrimoniului, infracțiunile de fals, infracțiunile de spălarea banilor, infracțiunile la regimul*

și cooperarea judiciară în materie civilă și penală³. De asemenea, INM a elaborat un program în 2006⁴. În urma acestui program au fost organizate 4 seminarii în perioada ianuarie-iulie 2007 (au participat 39 de judecători și 34 de procurori cu atribuții de gestiune).

20. Autoritățile române au mai furnizat, într-o anexă, o listă comprehensivă a activităților de pregătire profesională anti-spălarea banilor și anti-finanțarea terorismului, organizate în perioada noiembrie 2003 - decembrie 2005 (mai cu seamă pentru personalul din cadrul instituțiilor de aplicare a legii și al vămilor, și pentru procurorii parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) și în 2006 (pentru organele de aplicare a legii).
21. În final, autoritățile române raportează că procuratura ia măsuri în prezent pentru rezolvarea problemelor de personal, prin redistribuirea funcțiilor procurorilor, pentru a asigura o distribuție mai echitabilă a volumului de lucru și prin ocuparea posturilor vacante de conducere și nu numai, în cadrul structurilor parchetelor. De asemenea, ele precizează că, în principiu, judecătorii care participă la specializarea în materie de cazuri de corupție sunt numiți apoi în complete de care judecă asemenea infracțiuni. Statisticile furnizate GRECO arată că numărul cauzelor de corupție soluționate de instanțe este foarte mic în comparație cu numărul cauzelor cercetate⁵.
22. GRECO ia notă de informațiile furnizate. Pe de o parte, a fost asigurată pregătire specializată pentru personalul care se ocupă de lupta împotriva corupției. Pe de altă parte, diversele inițiative de pregătire profesională raportate au tratat o arie mult mai amplă decât cea la care se referea recomandarea iii, iar unele dintre acestea existau deja la momentul efectuării vizitei la fața locului. În plus, deseori se face referire la alte categorii de beneficiari decât cele menționate în raportul de evaluare ca reprezentând un motiv de îngrijorare (procurorii de la parchetele de pe lângă judecătorii și judecătorii din cadrul judecătoriilor).
23. Acestea fiind spuse, GRECO salută eforturile întreprinse în vederea oferirii a cel puțin câtorva posibilități de pregătire profesională în domeniul anticorupție și într-un număr de discipline vitale din perspectiva soluționării adecvate a cauzelor de corupție (mai cu seamă în materie de spălarea banilor). Totuși, s-ar fi putut face mai mult în acest domeniu. GRECO ia notă cu interes și de eforturile întreprinse în prezent în vederea distribuirii mai echitabile a volumului de lucru între procurori, de ocupare a posturilor vacante pentru procurori și de asigurare a posibilităților de pregătire profesională în domeniul gestiunii instanțelor și a parchetelor. Conținutul și impactul exact al acestor măsuri necesită totuși mai multă evaluare. GRECO ar fi apreciat și alte inițiative

vamal, emiterea ilicită de ordine de plată, protecția martorilor, decontarea ilegală a TVA etc. În 2006 au fost organizate 3 seminarii la care au participat 48 de judecători și 11 procurori. În 2007, au fost organizate 6 seminarii la care au participat 20 de judecători, 72 procurori și 2 experți din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor.

³ Programul de pregătire privind cooperarea judiciară în materie civilă și penală: în cadrul acestui program, au fost organizate 5 seminarii în 2006 (au participat 78 de judecători, 32 de procurori și 16 experți din cadrul Ministerului Justiției), și 2 în 2007 (cu participarea a 47 de judecători). Programul de pregătire se concentrează pe următoarele aspecte: *recunoașterea judecătorească a hotărârilor străine; extrădarea; comisiile rogatorii; mandatul european de arestare; transferul de proceduri; transferul persoanelor condamnate; arestarea premergătoare judecării în cauzele de extrădare; cooperarea judiciară în cadrul UE în materie civilă și comercială* etc. În perioada de referință, au fost organizate în cadrul acestui program 3 seminarii, la care au participat 62 de judecători și 25 de procurori.

⁴ Pregătirea pune accent pe următoarele: *gestiunea timpului, comunicarea, gestiunea financiară, instrumentele bugetare, principiile de conducere, gestiunea conflictelor, negocierea în caz de conflict* etc.

⁵ În perioada iulie-septembrie 2007:

- parchetele ordinare au cercetat 902 de acuzații de corupție ce au implicat 649 de persoane; în aceeași perioadă, instanțele au pronunțat 6 hotărâri definitive de condamnare și 11 hotărâri de condamnare care nu erau definitive;
- DNA și structurile sale din teritoriu au cercetat 267 de cauze; în aceeași perioadă, instanțele au pronunțat 6 hotărâri de condamnare nedefinitive împotriva a 7 infractori; a fost pronunțată o singură decizie de condamnare definitivă împotriva unui infractor.

de sporire a resurselor și de specializare (care reprezintă – pe lângă pregătirea profesională – un element specific al recomandării) pentru procurori și judecători. Acest aspect este cu atât mai important cu cât, pentru moment, văzând statisticile disponibile, s-ar părea că autoritățile judiciare au dificultăți în procesarea volumului de lucru generat de cauzele referitoare la corupție cu care sunt sesizate.

24. GRECO conchide că recomandarea III a fost implementată parțial.

Recomandarea IV.

25. *GRECO a recomandat stabilirea unei cooperări eficiente între Parchetul Național Anticorupție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și departamentele de poliție competente, în ceea ce privește cauzele care implică în același timp infracțiuni de corupție, spălarea banilor și/sau criminalitate organizată.*
26. Autoritățile din România au raportat o serie de schimbări ce au survenit după momentul evaluării. În fapt, Parchetul Național Anticorupție (PNA), înființat inițial ca parchet independent, a fost transformat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 134/2005⁶ (aprobată prin Legea nr. 54/2006⁷) în (noua) Direcție Națională Anticorupție (DNA), o structură cu personalitate juridică în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PÎCCJ). În același timp, Direcția pentru Investigarea Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – DIICOT – care a fost și ea înființată în cadrul PÎCCJ în 2004, a fost reorganizată în 2006, după modelul DNA.
27. Ordonanța de Urgență a Guvernului 131/2006 a modificat competența DIICOT, în vederea introducerii unei delimitări clare de cea a DNA. După reorganizarea celor două direcții și după numirea procurorului șef al DNA în octombrie 2005 și a procurorului general în octombrie 2006, au fost luate măsuri privind cooperarea practică dintre aceste parchete (procurorii respectivi trebuie să își verifice competența, înainte de a îndeplini orice act de cercetare penală, iar dacă nu au competența, sunt obligați să trimită imediat cauza către procurorul competent; există obligația respectării cu strictețe a normelor procedurale în cazul în care o infracțiune ce ține de competența DNA și o infracțiune ce ține de competența DIICOT sunt legate între ele, etc.).
28. Direcția Generală Anticorupție (DGA) din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative (MIRA) a fost înființată prin legea nr. 161/30.05.2005 (în scopul soluționării cauzelor de corupție din cadrul Ministerului); în luna 2005, DGA și DNA au încheiat un protocol de cooperare potrivit căruia ofițerii de poliție din cadrul DGA au obligația de a sesiza DNA imediat ce iau la cunoștință despre săvârșirea oricărei infracțiuni care este de competența DNA; de asemenea, procurorul căruia i-a fost repartizată cauza poate delega un polițist din cadrul DGA care să îndeplinească actele de cercetare dispuse de către procuror. În 2006, DNA a primit 228 de sesizări din partea organelor de poliție, cu privire la infracțiuni care sunt de competența DNA (ceea ce reprezintă o creștere cu 108 față de 2005). Dintre acestea, 150 de sesizări au fost primite din partea DGA.
29. Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) a organizat întâlniri periodice⁸ cu reprezentanții principalelor instituții implicate în prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului: PÎCCJ – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate

⁶ Publicat în Monitorul Oficial nr. 899 din 7 octombrie 2005.

⁷ Publicat în Monitorul Oficial nr. 226 din 13 martie 2006.

⁸ During the period of 10-12 January 2006, NOPCML organised meetings with the main institutions involved in the field (POHCCJ, NAD, NBR, Financial Guard, NAFA,) in order to coordinate the activities for 2006, to increase the quality and impact of files emanating from the prosecutors' offices, and to foster inter-institutional cooperation.

Organizată și Terorism (DIICOT), DNA, Banca Națională a României, Garda Financiară, Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), Ministerul Internelor și Reformei Administrative – Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate, în vederea analizării activității acestor instituții în cadrul primului semestru al anului 2006, și pentru consolidarea cooperării. Alte întâlniri au avut loc în 2007, în urma cărora s-a conchis că este necesară desfășurarea unor activități comune de pregătire profesională pentru analiști financiari, procurori, poliție și angajați bancari, și îmbunătățirea comunicării parchetelor cu ONPCSB.

30. Mai mult, se preconizează că PÎCCJ și DGA vor încheia un protocol de consolidare a cooperării și de sporire a eficienței în cauzele în care este necesară cooperarea instituțională, mai ales în cazurile de corupție minoră și medie.
31. GRECO ia notă de schimbările instituționale introduse la nivelul parchetului general și al Ministerului Internelor și Reformei Administrative (MIRA). Parchetul Național Anticorupție (PNA) a fost transformat, deși în cuprinsul raportului de evaluare s-a precizat că *PNA este o instituție nou înființată, care ar trebui încurajată în activitatea sa*. Este îmbucurător să vedem că au fost luate deja măsuri pentru clarificarea domeniilor de competență ale noilor servicii de urmărire penală. De asemenea, GRECO ia notă de proiectul de elaborare a unui protocol de cooperare între parchete și noul organ care răspunde de cercetarea cazurilor de corupție din interiorul MIRA. De asemenea, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) a inițiat măsuri de îmbunătățire a cooperării cu alte instituții.
32. GRECO conchide că Recomandarea IV a fost soluționată în mod satisfăcător.

Recomandarea V.

33. *GRECO a recomandat revizuirea, după necesități, a legislației care limitează în mod injust dreptul persoanelor de a avea acces la documentele oficiale și asigurarea pregătirii profesionale adecvate pentru funcționarii publici cu privire la implementarea normelor legate de liberul acces la informații.*
34. Autoritățile din România au raportat că Legea nr. 544/2001 cu privire la liberul acces la informații de interes public a fost modificată prin Legea nr. 371/2006 și Legea nr. 380/2006. Legea nr. 371/2006 a introdus o definiție nouă, mai amplă⁹ a conceptului de „instituție publică”, care este în prezent următoarea: „autoritate sau instituție publică înseamnă orice instituție publică care utilizează sau gestionează resurse financiare publice, orice regie autonomă, companie națională, orice societate aflată sub controlul unei autorități publice centrale sau locale, precum și în cazul în care statul sau o unitate administrativ-teritorială are calitatea de acționar principal”. Legea nr. 380/2006 a avut scopul de a consolida transparența în domeniul achizițiilor publice prin introducerea unui nou articol, art. 11¹ care prevede următoarele „Orice autoritate care are calitatea de parte la un acord, în sensul definit de lege, are obligația de a pune la dispoziția oricărei persoane fizice sau juridice interesate, potrivit prevederilor art. 7, contractele de achiziții publice”. Autoritățile române subliniază faptul că, în principiu, accesul la informații este asigurat în mod amplu; singurele restricții sunt cele justificate prin necesitatea protejării informațiilor legate de cercetarea penală, a drepturilor de proprietate intelectuală și a concurenței loiale. Majoritatea eventualelor probleme ar fi așadar de natură practică.

⁹ Definiția anterioară era următoarea: “Autoritate sau instituție publică înseamnă orice autoritate sau instituție publică, precum și orice regie autonomă care utilizează resurse financiare publice și își desfășoară activitatea în România, potrivit Constituției”.

35. Raportul din 2006 al Agenției de Strategii Guvernamentale (ASG), care are sarcina de a monitoriza implementarea Legii nr. 544/2001 și a altor prevederi juridice, arată că numărul total de cereri primite de la cetățeni este în scădere, însă rămâne la un nivel semnificativ - 384,640 în 2006, 710,000 în 2005, 815,000 în 2004. Se anticipează că ar putea crește din nou în urma faptului că cetățenii devin din ce în ce mai conștienți de drepturile care le aparțin. S-a observat că, de la an la an, se produc tot mai puține confuzii între accesul la informații de interes public și plângerile motivate de interese particulare, iar cererile sunt mai pertinente, referindu-se la domenii de interes general, ceea ce constituie și scopul principal al legii. În ansamblu, în ceea ce privește implementarea în anul 2006 a Legii nr. 544/2001 cu privire la liberul acces la informațiile de interes public și a Legii nr. 52/2003 cu privire la transparența procesului decizional în administrația publică, se pot observa îmbunătățiri, însă există încă diverse domenii care sunt considerate a fi „puncte slabe”.
36. Autoritățile române mai raportează că au fost organizate activități de pregătire profesională cu privire la transparență pentru mai mult de 250 de persoane (4 seminarii pentru personalul din instituțiile publice centrale și locale, cu privire la implementarea Legii nr. 544/2001 și a Legii nr. 52/2003, 2 seminarii pentru personalul din administrația centrală și prefecturi cu privire la elaborarea rapoartelor anuale privind accesul la informații și transparența decizională).
37. GRECO ia notă de modificările făcute asupra Legii nr. 371/2006 (extinderea definiției „instituției publice”) și asupra Legii nr. 380/2006 (eliminarea caracterului confidențial al contractelor de achiziții publice). GRECO înțelege că accesul la informațiile deținute de o gamă mai largă de entități publice sau entități asimilate acestora (dată fiind natura activității lor sau majoritatea care le controlează) este acum, în principiu, supus unui cadru juridic mai consecvent. Se pare că situația juridică a fost clarificată, iar autoritățile române consideră că excepțiile rămase se referă numai la un număr restrâns de domenii. Schimbările legislative au fost completate prin pregătirea oferită unor funcționari publici, potrivit recomandării. GRECO salută aceste inițiative și este de părere că ele îndeplinesc așteptările implicate de recomandare. Având în vedere informațiile menționate în Raportul cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări referitor la România¹⁰, GRECO consideră că ar fi oportun ca România să asigure în continuare pregătire profesională funcționarilor care își desfășoară activitatea în domeniul accesului la informații, pentru a se asigura că acest acces nu este restricționat în mod injust, în practică, prin interpretarea eronată a textelor juridice.
38. GRECO conchide că Recomandarea V a fost soluționată în mod satisfăcător.

Recomandarea VI.

39. *GRECO a recomandat României să se asigure că toți funcționarii publici din cadrul sectorului public în ansamblu se supun unor reguli adecvate, mai cu seamă în domeniul recrutării și al promovării.*
40. Autoritățile române precizează că legea privind statutul funcționarilor publici (Legea nr. 188/1999) a fost modificată în 2006 prin legea nr. 251/2006. În particular, au fost prevăzute condițiile pentru recrutarea funcționarilor civili de rang înalt (adică secretarul general al guvernului și secretarul general adjunct al guvernului; secretarii generali și secretarii general adjuncți din ministere și alte

¹⁰ După cum s-a menționat în raport (alin. 46) “Există încă diferențe de opinie (...) în ceea ce privește implementarea acestor legi, dacă anumite categorii de informații sensibile pot fi comunicate, în baza, de exemplu, a legislației cu privire la protecția secretelor de stat, a arhivelor și a datelor personale, precum și la nivelul autorităților locale, în ceea ce privește informațiile asupra restaurării dreptului de proprietate, eliberarea de certificate, etc.

organe specializate din cadrul administrației publice centrale; prefectii; prefectii adjuncți; inspectorii guvernamentali). Această categorie de funcționari reprezintă în total numai aproximativ 177 de persoane (situația din noiembrie 2007).

41. Recrutarea acestor funcționari publici de rang înalt are acum loc prin concurs la nivel național. Recrutarea este sarcina unei comisii permanente independente¹¹, compusă din 7 membri, numiți prin decizia primului ministru. Membrii comisiei sunt numiți pentru un mandat de 10 ani și jumătate, aplicându-se principiul rotației. Persoanele care reușesc la examenul național susmenționat sunt numite în funcțiile corespunzătoare de funcționari publici de rang înalt. Structura, criteriile pentru desemnarea membrilor, atribuțiile și reglementările de organizare și funcționare ale comisiei au fost stabilite prin decizia guvernului nr 341/2007 publicată în Monitorul Oficial în luna aprilie 2007 (membrii comisiei încă nu au fost numiți).
42. Evaluarea rezultatelor individuale înregistrate de către funcționarii publici de rang înalt se va face anual, iar evaluarea generală (deprinderi profesionale, capacitatea de exercitare a funcției etc.) la fiecare 2 ani¹². Ei au obligația de a primi pregătire profesională în fiecare an.
43. GRECO ia notă de schimbările introduse în vederea subordonării categoriei funcționarilor publici de rang înalt statutului general de funcționari publici, fapt ce contribuie la sporirea transparenței în sistemul de recrutare și în cariera acestora, care se bazează acum pe criterii obiective. Această schimbare este binevenită. Acestea fiind spuse, numărul de posturi la care se referă reforma pare a fi foarte restrâns și nu schimbă în mod fundamental procentul actual al funcționarilor care se supun regulilor generale privind recrutarea și cariera funcționarilor publici (așa cum s-a precizat în Raportul cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări, aproximativ 10% din numărul total al funcționarilor publici se supune numai legii din 1999 modificată în 2003). În ansamblu, schimbările introduse par a fi insuficiente, fiind necesare și alte măsuri pentru a se asigura că toți angajații din sectorul public se supun unor norme similare celor cuprinse în legea nr.188/1999.
44. GRECO conchide că recomandarea VI nu a fost implementată.

Recomandarea VII.

45. *GRECO a recomandat completarea codurilor de conduită existente, după necesități (de ex. în ceea ce privește reacțiile la cadouri și sesizarea cazurilor de corupție) și asigurarea pregătirii profesionale adecvate pentru toți funcționarii publici.*
46. Autoritățile din România reamintesc faptul că Legea nr. 7/2004 cu privire la Codul de conduită al funcționarilor publici interzice deja acceptarea de cadouri, servicii și foloase: „Funcționarii publici nu trebuie să solicite sau să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor sau persoanelor cu care au avut relații de afaceri sau de natură politică, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice deținute sau pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții”. După cum s-a

¹¹ Autoritățile române au precizat că au fost luate măsuri pentru a asigura independența politică, imparțialitatea și profesionalismul membrilor comisiei de concurs. Regimul incompatibilităților și conflictelor de interese a fost și el clarificat și detaliat. Comisia cuprinde 7 membri, numiți prin decizia primului ministru. Membrii comisiei au un mandat de 10 ani și jumătate și sunt numiți prin rotație. Persoanele admise la concursul național susmenționat sunt numite în funcțiile corespunzătoare de funcționari publici de rang înalt. Structura, criteriile de desemnare a membrilor, atribuțiile și normele de organizare și funcționare pentru comisie se stabilesc prin Decizia guvernului, la propunerea Agenției Naționale pentru Funcționarii Publici (ANFP).

¹² Evaluările anuale și generală sunt efectuate de către un comitet de evaluare ai cărui membri sunt numiți de către primul ministru, la propunerea ministrului internelor și al reformei administrative.

precizat deja în raportul de evaluare (alin. 49) totuși, *codurile [de conduită] nu trebuie să prevadă reglementări legale asupra unei chestiuni, ci să dea îndrumări pentru conduită, ele fiind elaborate în mod expres într-un limbaj mai puțin juridic.*

47. Autoritățile române au făcut de asemenea trimitere la o serie de activități de pregătire profesională legate de codul susmenționat, în special în cadrul proiectului PHARE 2003 „Transparența și etica în administrația publică” care a fost implementat în perioada octombrie 2005 – octombrie 2006 (de ex. un grup de 36 de funcționari publici a primit pregătire în vederea formării ca consilieri de etică; a avut loc o campanie de conștientizare și o sesiune de pregătire, cu participarea a 360 de funcționari publici din cadrul autorităților locale, precum și 2400 de cetățeni, s-au desfășurat 2 conferințe de presă, 16 emisiuni televizate, 16 articole de presă și 3 emisiuni radio, au fost publicate 5000 de broșuri și 2000 de postere, iar 1000 de funcționari publici au primit câte un manual privind „Implementarea Codului de Conduită”).
48. Prin Decizia Guvernului nr 991/2005, s-a aprobat Codul de Etică și Deontologie al polițistului (acesta a fost emis în lumina Recomandării Consiliului Europei nr R(2001)10 cu privire la Codul de Etică al Poliției Europene). De asemenea, au fost luate diverse inițiative de promovare și publicare: publicarea pe pagina de internet a Ministerului Administrației și Internelor, afișarea la toate secțiile de poliție și distribuirea de broșuri tuturor angajaților ministerului; publicarea unui ghid practic pentru aplicarea prevederilor Codului (ghidul cuprinde reguli privind conduita polițiștilor și îndrumări privind modul în care aceștia trebuie să acționeze când se confruntă cu corupția).
49. Prin Ordinul nr. 6582/2005, a fost aprobat Codul de conduită al funcționarului public din cadrul autorității vamale; acesta cuprinde principii referitoare la cadouri și la sesizarea cazurilor de corupție¹³.
50. În sfârșit, autoritățile române au menționat legea nr. 571/2004¹⁴ pentru protecția personalului din cadrul autorităților publice care semnalează încălcări ale legii.
51. GRECO ia notă de informațiile furnizate. De la vizita făcută în luna februarie 2005, au avut loc unele progrese. Proiectul privind „Transparența și etica în administrația publică” este o inițiativă foarte importantă, chiar dacă nu este clar în totalitate în ce măsură acest proiect a luat în considerare recomandarea vii. El s-a adresat unui public mai larg, inclusiv un grup de aproximativ 1000 de funcționari. Au fost adoptate noi coduri de conduită pentru polițiști și pentru funcționarii vamali, iar GRECO observă că acesta din urmă pare a rezolva și preocuparea care a dus la formularea recomandării vii. Toate aceste măsuri merg în direcția potrivită. Acestea fiind spuse, GRECO ia notă de faptul că mai există încă diverse coduri de etică (în jur de 20, potrivit Raportului de Evaluare) care se pare că nu tratează în mod adecvat conflictele de interes, descoperirea și semnalarea corupției, reacțiile la cadouri etc. Sunt așadar necesare mai multe măsuri pentru raționalizarea și armonizarea standardelor de etică și reglementarea cu claritate a chestiunilor de mai sus. GRECO consideră că ar fi de dorit ca o gamă mai largă de funcționari să primească pregătire profesională în acest domeniu.

¹³ Art. 16: ” Funcționarul public vamal este obligat: b) să nu se lase influențat în luarea deciziilor de “oferte” din partea persoanelor fizice sau juridice; c) să respingă și să-și informeze conducătorii ierarhici de orice acte de corupție, fapte sau acțiuni ilegale”

Art. 17: “Funcționarului public vamal îi este interzis b) să solicite, să primească sau să accepte cadouri, împrumuturi, servicii sau orice alt beneficiu, care îi este destinat personal, familiei, parinților, prietenilor ori persoanelor cu care a avut relații de afaceri sau de natură politică și care îi poate influența imparțialitatea în exercitarea funcției publice deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcție”.

¹⁴ Publicat în Monitorul Oficial nr. 1214 din decembrie 2004

52. În consecință, GRECO conchide că recomandarea VII a fost implementată parțial.

Recomandările VIII. și IX.

53. *GRECO a recomandat extinderea sferei de aplicare a regulilor existente privind conflictele de interese și incompatibilitățile, spre a cuprinde toți funcționarii publici care, în activitatea lor, exercită autoritatea publică, și introducerea unui sistem adecvat de supraveghere a aplicării acestor reguli, inclusiv în domeniul migrației abuzive a funcționarilor publici către sectorul privat. (VIII)*
54. *GRECO a recomandat introducerea unui sistem eficient de supraveghere a declarațiilor de avere și de interese. (ix)*
55. Autoritățile din România raportează că legea 144/2007 de înființare a Agenției Naționale de Integritate (ANI) a fost adoptată la 9 mai 2007 și publicată în Jurnalul Oficial nro. 359/25.05.2007. Dat fiind că erau necesare mai multe modificări spre a asigura funcționalitatea și eficiența acestui organ în cel mai scurt timp, legea a fost completată și modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului 49/2007.
56. În primul rând, noua lege a extins obligația de a declara averea și interesele (în conformitate cu Legea nr. 115/1996 *pentru declararea și controlul averilor demnitarilor, magistraților, persoanelor cu funcții de conducere și control și funcționarilor publici*, cu modificările ulterioare): a) lista categoriilor de persoane a fost extinsă, ea cuprinzând în prezent și: membrii comisiilor executive și de monitorizare a companiilor aflate în proprietatea statului sau a companiilor de interes public, întregul personal al instituțiilor implicate în privatizări (în trecut, numai șefii acestor instituții aveau această obligație); b) persoanele care candidează pentru o funcție electivă au în prezent obligația de a-și declara și interesele, pe lângă avere (obligația se aplică bunurilor personale, bunurilor deținute în comun, precum și bunurilor deținute în comun cu membri ai familiei).
57. În al doilea rând, prin legea nr 144/2007 a fost înființată Agencia Națională de Integritate (denumită în continuare ANI), după cum s-a anunțat în cadrul Raportului cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări, ca autoritate administrativă autonomă cu personalitate juridică și competență națională, care răspunde de verificarea averilor, a conflictelor de interese și a incompatibilităților. Nu există nici un termen de prescripție a verificării averii dobândite în decursul exercitării unei funcții publice, iar anumite sancțiuni (interzicerea dreptului de a deține o funcție publică) sunt aplicabile și persoanelor care nu mai exercită funcția respectivă. ANI este prevăzută cu un personal de 200, procedura de verificare poate începe di oficiu sau la sesizarea oricărei persoane juridice sau fizice; inspectorii au dreptul de a solicita informații și documente de la persoane publice și particulare și de a solicita expertize (refuzul de a furniza informațiile se pedepsește cu amendă); regimul sancțiunilor cuprinde confiscarea bunurilor (în cazul discrepanțelor evident nejustificate dintre venitul oficial și venitul real), sancțiuni disciplinare, interzicerea dreptului de a deține o funcție publică, amenzi, precum și sancțiuni penale. Recrutarea pentru ANI nu a început încă (se preconizează că instituția își va începe activitatea cu un personal de 25, detașați de la diverse alte organe publice), însă bugetul instituției (3,8 milioane RON – aproximativ 1,26 milioane de Euro) a fost adoptat prin ordonanța de urgență 78/2007.
58. În fine, autoritățile române raportează faptul că, în iulie 2006, a fost introdusă infracțiunea de „conflict de interese” printr-o modificare a Codului penal. Mecanismul se aplică angajaților publici

care – în decursul activității lor și ca urmare a îndeplinirii unui act sau a participării la un proces decizional, obțin un beneficiu material direct sau indirect pentru ei înșiși sau pentru altă persoană cu care au relații comerciale sau de lucru (sau au avut în ultimii 5 ani). Infracțiunea se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

59. GRECO ia notă de informațiile de mai sus, care au fost furnizate în legătură cu recomandarea VIII precum și cu recomandarea IX. GRECO reamintește că Recomandarea VIII tratează patru tipuri de chestiuni (vezi alin. 50 din Raportul de Evaluare) : 1) faptul că Art. 70 din Legea nr 161/2003 limitează conceptul de conflict de interese la interesele financiare (și nu se referă și la incompatibilitățile funcțiilor); 2) multe categorii de funcționari publici, cum sunt consilierii, personalul din cabinetele demnitarilor, medicii, profesorii și angajații întreprinderilor publice și ai societăților private care dețin francize și/sau sunt împuternicite să emită licențe în numele statului, nu se supun unor reguli satisfăcătoare în ceea ce privește conflictele de interese, incompatibilitățile și activitățile suplimentare; 3) nu exista un control suficient¹⁵ sau nu exista ¹⁶ o autoritate care să răspundă de supravegherea legislației privind conflictele de interese și incompatibilitățile; 4) prevederile legislative interzic migrația abuzivă a funcționarilor publici (însă nu a tuturor acestor funcționari¹⁷) către sectorul privat (*pantouflage*), deși aceste dispoziții nu prevăd mecanisme sau sisteme de supraveghere efectivă a acestei migrații.
60. În ceea ce privește sfera de aplicare și conceptul de conflict de interese, s-ar părea că acestea nu au fost reformate și rămân limitate la interesele financiare. În fapt, Raportul de Evaluare a făcut o deosebire între prevenirea conflictelor de interese și cea a incompatibilităților de funcții (tratate la recomandarea VIII și în motivarea cuprinsă la alin. 50.), precum și declararea averilor și a intereselor financiare (tratate la recomandarea IX și în motivarea de la alin. 52).
61. Acest lucru este aplicabil și în legătură cu problema lipsei de supraveghere a mișcărilor dintre sectorul public și cel privat, dat fiind că autoritățile române nu raportează nici o măsură nouă referitoare la migrația abuzivă a funcționarilor publici către sectorul privat.
62. Asupra problemei sferei insuficiente a conflictului de interese, a incompatibilităților și a activităților suplimentare, și în ceea ce privește mecanismele de control insuficiente sau inexistente în aceste domenii, GRECO înțelege că sfera de aplicare *ratione personae* a regulilor a fost extinsă într-o anumită măsură spre a cuprinde un număr mai mare de funcționari din posturi de conducere, sau funcționari care sunt expuși la riscul de corupție. Printre îmbunătățiri se numără și controlul exercitat în ceea ce privește candidații la funcții electivă. S-ar părea că unele dintre categoriile menționate în Raportul de Evaluare rămân neincluse (consilierii, personalul din cabinetele demnitarilor, medicii, profesorii). În absența altor explicații, este dificil să stabilim dacă toate categoriile de funcționari se supun în prezent unor prevederi adecvate referitoare la controlul intereselor, precum și dacă noua categorie de „membri ai societăților private care dețin francize și/sau sunt împuternicite să emită licențe în numele statului” sunt incluse în mod adecvat. Nu s-au furnizat nici un fel de informații cu privire la posibile îmbunătățiri în materia incompatibilităților propriu zise. În principiu, noua Secțiune 253 din Codul penal, care incriminează conflictul de interese, se referă la „angajatul public”, ceea ce pare a cuprinde toate categoriile de funcționari publici, însă acest lucru ridică problema conformității cu prevederile administrative.

¹⁵ În vreme ce funcționarii din posturile de conducere nu pot face parte din Comisiile de conducere ale partidelor politice, Prefecții, în calitate de „demnitari numiți”, continuă să fie lideri de partid la nivel local, ceea ce este permis de articolul 85 din Legea nr. 161/2003; de asemenea, ei răspund de verificarea situației aleșilor locali atunci când există suspiciuni de incompatibilități.

¹⁶ Un proiect de Hotărâre de guvern a prevăzut înființarea Agenției Naționale de Integritate cu atribuții de supraveghere în materia conflictelor de interese și a declarațiilor de avere și de interese

¹⁷ De asemenea, există incompatibilități pentru magistrați, care – de exemplu – nu pot exercita profesia de avocat.

63. În legătură cu o parte din recomandarea VIII și cu recomandarea IX, GRECO ia notă de înființarea Agenției Naționale de Integritate, care pare a fi o abordare ambițioasă menită să se ocupe de controlul averilor și al intereselor economice ale funcționarilor publici. ANI pare să aibă toate ingredientele necesare, iar GRECO speră că ANI va fi în măsură să își îndeplinească funcția cu hotărâre și credibilitate. Acestea fiind spuse, în vederea evaluării complete a eficienței ANI în practică, va trebui să așteptăm primele rezultate concrete ale Agenției.
64. GRECO conchide că recomandările VIII și IX au fost implementate parțial.

Recomandarea X.

65. *GRECO a recomandat consolidarea și armonizarea regulilor cu privire la cadouri și asigurarea pregătirii adecvate pentru funcționarii publici, cu folosirea exemplelor practice.*
66. Autoritățile din România nu au furnizat informații cu privire la eventuale progrese apărute în urma emiterii prezentei recomandări. În schimb, ele fac din nou trimitere la regimul de interdicere a cadourilor instituit prin legea nr. 7/2004 cu privire la Codul de Conduită al Funcționarilor Publici, legea 477/2004 cu privire la statutul personalului contractual din cadrul autorităților și instituțiilor publice, și legea nr. 188/1999. Aceste texte erau deja adoptate la momentul evaluării și au fost menționate în raport. De asemenea, autoritățile s-au referit la Codul de Etică al inspectorilor fiscali (aprobat de către Ministrul Economiei și Finanțelor prin ordinul nr. 1753/9.12.2003), care prevede și faptul că personalul trebuie să nu solicite, să nu primească și să nu accepte cadouri, împrumuturi sau orice alte servicii, în legătură cu activitatea lor profesională.
67. În ceea ce privește pregătirea profesională, autoritățile române fac trimitere la liste de activități generale de pregătire și la alte informații atașate la situația transmisă, fără alte detalii sau explicații. Una dintre liste cuprinde (fără a fi datată) programele de pregătire profesională care s-ar fi ocupat de codul de conduită pentru funcționarii publici, de chestiunile legate de integritate și anticorupție. Un alt document face o prezentare de ansamblu a activităților de pregătire organizate în perioada 2005-2006 pentru personalul Direcției Generale Anticorupție (unele dintre acestea se referă la pregătire polițienească de ordin general, altele au teme legate de domeniul de activitate al Direcției, cum ar fi etica poliției, cercetarea cazurilor de corupție, criminalitatea internațională etc.). Pertinența ultimului document nu a putut fi determinată.
68. GRECO ia notă de informațiile furnizate. De asemenea, reamintește că motivul emiterii recomandării X, conform Raportul cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări (alin. 53), a fost reprezentat de marea varietate de reglementări inconsecvente cu privire la cadouri, precum și lipsa pregătirii și a îndrumărilor în ceea ce privește modul de a reacționa la cadouri. În lumina informațiilor furnizate, GRECO nu poate conchide că aceste chestiuni au fost soluționate în mod eficient. De asemenea, nu au fost furnizate fapte care pot fi cântărite spre a permite GRECO să conchidă că a fost furnizată pregătirea adecvată.
69. GRECO conchide că recomandarea X nu a fost implementată.

Recomandarea XI.

70. *GRECO a recomandat adăugarea infracțiunii de spălare a banilor la lista de infracțiuni care justifică descalificarea profesională a persoanelor condamnate.*

71. Autoritățile din România precizează că Legea privind societățile comerciale a fost modificată prin ordonanța de urgență a guvernului nr. 82/2007 (publicată la 29 iunie 2007), infracțiunea de spălare a banilor fiind adăugată la lista¹⁸ infracțiunilor care justifică descalficarea persoanelor condamnate. Modificarea se limitează la fondatorii societăților. Prin urmare, persoanele cu cazier penal nu sunt în mod necesar împiedicate să dețină o funcție de conducere, deoarece pot exista situații în care persoane diferite dețin calitatea de fondatori și, respectiv, directori. Autoritățile române mai subliniază că, potrivit legii nr 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (art. 13), orice condamnare pentru o faptă penală trebuie comunicată de către instanță Oficiului Național al Registrului Comerțului, care o menționează în registrul comerțului. Acest fapt ar avea un efect preventiv și în legătură cu combaterea spălării banilor, dat fiind că evaziunea fiscală este o infracțiune strâns legată de cea a spălării banilor.
72. GRECO ia notă de modificarea importantă operată asupra Legii societăților comerciale. GRECO regretă faptul că persoanele cu antecedente penale tot nu sunt împiedicate în toate cazurile să dețină o funcție de conducere; fără o excludere totală, regimul menit să împiedice infiltrarea infractorilor în mediul de afaceri (mai cu seamă cu scopul spălării banilor) probabil că nu va fi atât de eficientă pe cât ar trebui sau ar putea fi. GRECO salută modificarea adoptată, însă invită autoritățile române să perfecționeze eforturile deja făcute. În ceea ce privește impactul art. 13 din legea nr 241/2005, GRECO consideră că legătura cu obiectivele avute în vedere prin recomandarea XI este prea limitată pentru a fi semnificativă în acest context.
73. GRECO conchide că recomandarea XI a fost implementată parțial.

Recomandarea XII.

74. *GRECO a recomandat consolidarea verificării informațiilor cerute de lege și a scopurilor reale ale societăților, pe parcursul înregistrării, precum și ulterior.*
75. Autoritățile din România raportează că Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală–ANAF –a emis un nou ordin (nr. 575/2006) care a avut ca rezultat elaborarea unei liste de societăți „inactive” și ”reactivate”¹⁹; această listă fiind publicată în Monitorul Oficial al României nr. 850/17.10.2006. Lista este actualizată periodic.
76. Mai mult, Direcția Națională Anticorupție (DNA), Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) și DIICOT au încheiat protocoale de cooperare cu Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC) și, în baza acestor protocoale, aceste instituții au acces la baza de date a registrului comerțului. Informațiile sunt folosite în cadrul cercetărilor, și nu spre verificarea valabilității informațiilor sau a scopurilor reale ale societăților.
77. Autoritățile române furnizează și statistici asupra următoarelor: a) numărul sancțiunilor (interzicerea desfășurării activității) notificate în baza legii nr. 359/2004 (*privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării*

¹⁸ Potrivit art. 6 alin. 1 din legea cu privire la societățile comerciale, “Nu pot fi fondatori persoanele care, potrivit legii, sunt incapabile sau care au fost condamnate pentru gestiune frauduloasă, abuz de încredere, fals, uz de fals, înșelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, dare sau luare de mită, precum și pentru alte infracțiuni prevăzute de art. 143-145 din legea cu privire la insolvență precum și de prezenta lege.”

¹⁹ Contribuabilii care au adoptat măsuri de evitare a inspectorilor fiscali, a identificării activității lor și a domiciliului lor fiscal exact sunt declarați “inactivi” de către autorități prin ordinul Președintelui ANAF); în consecință, contribuabilului nu îi mai este permisă desfășurarea activității (autorizațiile, licențele, avizele etc. sunt suspendate) până la clarificarea și remedierea situației de către acesta, caz în care ANAF poate pronunța “reactivarea”.

persoanelor juridice, cu modificările și completările ulterioare) în perioada septembrie 2004 - ianuarie 2007, 4062 notificări fiind emise la nivel național (2082 dintre acestea pentru municipiul București); b) numărul verificărilor și sancțiunilor aplicate societăților de către Garda Financiară: 36,661 de societăți au fost verificate în ultimul trimestru al anului 2005 (cu îndeplinirea a 34,725 de acte de control); pentru tot anul 2006, 148,584 societăți au făcut obiectul verificărilor (143,437 acte de control); 240 de societăți au fost suspendate în ultimul trimestru al anului 2005, și 3056 de societăți în 2006. Cifrele pentru 2007 sunt comparabile pentru perioada ianuarie-septembrie 2007, în 526 de cazuri agenții economici neputând fi identificați la sediul social, ceea ce a făcut imposibilă verificarea. În aceste cazuri, au fost notificate organele de cercetare penală.

78. GRECO ia notă de informațiile furnizate. Datele statistice depuse indică un anumit nivel de activitate de control desfășurată de către autorități, mai cu seamă de către Garda Financiară. Deși controalele sunt în principal menite să se asigure că agenții economici funcționează cu autorizările necesare și respectă reglementările în vigoare, GRECO ia notă de faptul că, într-un număr important de cazuri, s-a ajuns la procese penale, ceea ce ar sugera că, în cele din urmă, scopurile reale ale societăților fac obiectul controlului exercitat de către autoritățile judiciare. Rămâne neclar dacă aceste măsuri au un impact asupra numărului societăților fictive și duc la acțiuni de corijare la nivelul registrului comerțului (consolidarea verificării informațiilor cerute de lege și a scopurilor reale ale societăților). GRECO încurajează autoritățile române să continue controlul, actualizarea și alte eforturi la nivelul registrului comerțului.
79. GRECO conchide că recomandarea XII a fost implementată parțial.

Recomandarea XIII.

80. *GRECO a recomandat continuarea activă a progreselor legislative actuale menite să introducă un regim adecvat al răspunderii persoanelor juridice pentru infracțiunile comise în numele acestora, și să stabilească sancțiuni sau măsuri corespunzătoare pentru asemenea infracțiuni în conformitate cu Convenția penală privind corupția.*
81. Autoritățile din România au raportat că, o dată cu adoptarea legii nr. 278/2006 de modificare a codului penal²⁰, a fost introdusă pentru prima dată în România răspunderea penală a persoanelor juridice. Ea se aplică tuturor persoanelor juridice, cu excepția statului și a autorităților publice care desfășoară activități care nu sunt de interes privat. Principala sancțiune este amenda de la aproximativ 714 euro la 571,428 euro (alte sancțiuni complementare prevăzute sunt dizolvarea; suspendarea activității pe o perioadă de la 3 luni la un an sau suspendarea de la 3 luni la 3 ani a uneia dintre activitățile în legătură cu care s-a comis infracțiunea; interzicerea participării la proceduri de achiziții publice pe o perioadă de la 1 la 3 ani etc.). Legea nr. 356/2006 de modificare a Codului de procedură penală²¹ a introdus norme procedurale de implementare (competența teritorială, măsurile preventive/de protecție până la pronunțarea sentinței definitive etc.).
82. GRECO ia notă de inovația legislativă. De asemenea, ia notă de faptul că răspunderea penală a persoanelor juridice este aplicabilă în legătură cu toate infracțiunile, inclusiv corupția. Gama de sancțiuni, în special în ceea ce privește amenda, pare a fi adecvată în împrejurările actuale (însă creșterea economică și globalizarea sporită ar putea reclama revizuirea limitei superioare a amenzii, la timpul potrivit).

²⁰ Published in the Official Journal no. 601 of July 12, 2006

²¹ Published in the Official Journal no. 677 of August 7, 2006

83. GRECO conchide că recomandarea XIII a fost implementată în mod satisfăcător.

Recomandarea XIV.

84. *GRECO a recomandat ca instituțiile implicate în prevenirea și descoperirea actelor de corupție comise în numele persoanelor juridice (de ex Registrul Comerțului, Administrația Finanțelor Publice, poliția, vămile, organele de audit) să își amplifice cooperarea în vederea asigurării schimbului permanent de informații pertinente privind persoanele juridice, precum și să își consolideze coordonarea cu autoritățile judiciare.*
85. Autoritățile din România subliniază că, după vizita din februarie 2005, nivelul cooperării dintre, pe de o parte, instituțiile implicate în prevenirea și descoperirea actelor de corupție, inclusiv cele comise în numele persoanelor juridice, și, de cealaltă parte, autoritățile judiciare, s-a intensificat în mod semnificativ în urma diverselor inițiative, cum ar fi: a) încheierea a 2 protocoale de cooperare în perioada februarie 2005 - aprilie 2007 între DNA și Direcția Generală Anticorupție (care se ocupă de corupția din cadrul MIRA) precum și Departamentul pentru Lupta Anti-Fraudă – DLAF (o structură din cadrul cancelariei primului ministru, care se ocupă de neregulile și fraudele ce privesc interesele financiare ale Comunităților Europene); b) protocolul de cooperare din 2003 între Oficiul Național al Registrului Comerțului - ONRC (care asigură din iulie 2006 acces online la baza de date a registrului pentru aproximativ 50 de utilizatori – procurori și polițiști – din cadrul celor trei secțiuni operative ale DNA); UIF din România și (noua) Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Crimă Organizată și Terorism – DIICOT – din cadrul Parchetului au încheiat cu ONRC protocoale de cooperare care prevăd accesul la registru; c) Legea 1538/2003 cu privire la Garda Financiară (GF) a fost modificată în 2006 pentru a permite comisarilor GF, la solicitarea procurorului, să desfășoare anchete în domeniul economic, financiar și vamal și să întocmească procese verbale ce pot fi folosite ca probe în instanță; d) Autoritatea Națională a Vămile a încheiat protocoale de cooperare cu unitatea de informații financiare, Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Camera de Comerț și Industrie a României.
86. GRECO ia notă de aceste schimbări și este convinsă că numeroasele acorduri încheiate vor contribui la o mai strânsă cooperare între diversele autorități române.
87. GRECO conchide că recomandarea XIV a fost implementată în mod satisfăcător.

Recomandarea xv.

88. *GRECO a recomandat introducerea unor cursuri de pregătire profesională pentru inspectorii fiscali în domeniul descoperirii actelor de corupție.*
89. Autoritățile din România au raportat că, în cadrul programului Phare 2002, a fost desfășurat cu succes proiectul de asistență tehnică RO02-IB/JH-08.02 în perioada 2003-2005; beneficiarii acestui proiect au fost principalele autorități care dețin competența în domeniul combaterii spălării banilor, inclusiv Agenția Națională a Administrării Fiscale, Garda Financiară, Autoritatea Națională a Vămile. În cadrul proiectului au fost organizate 20 de sesiuni de pregătire pe teme ca: perfecționarea capacităților didactice, legislația europeană și internațională în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, responsabilitățile entităților raportoare, procedurile de lucru pentru magistrați, finanțarea terorismului.

90. De asemenea, ele au descris competențele și atribuțiile Gărzii Financiare în urma adoptării Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 91/2003 cu privire la organizarea Gărzii Financiare, aprobată prin legea nr. 132/2004 (controale la fața locului și operative referitoare la prevenirea, descoperirea și combaterea oricăror acte și fapte care pot duce la evaziune fiscală sau fraudă fiscală etc.). În perioada 20 – 24 februarie 2007, personalul a participat la un seminar cu privire la etică și legislație, organizat de către Ambasada Statelor Unite ale Americii în România. De asemenea, în perioada 8 - 15 iulie 2007, Școala de Finanțe Publice și Vamă a organizat un seminar intitulat "Lupta împotriva corupției în instituțiile publice", la care a participat personalul Gărzii Financiare.
91. GRECO ia notă de informațiile furnizate. Majoritatea inițiativelor menționate sunt puțin relevante (și/sau existau deja la momentul vizitei) din punctul de vedere al recomandării XV. De asemenea, nu este clar în ce măsură singura inițiativă care ar fi putut fi considerată drept un rezultat direct al recomandării – seminarul de o săptămână organizat în iulie 2007 – răspunde la preocupările exprimate în raport: au fost implicați membri ai Gărzii Financiare, însă nu inspectorii fiscali ai Agenției Naționale a Administrării Fiscale, manifestarea s-a concentrat pe chestiuni care diferă destul de mult de descoperirea eventualelor acte de corupție în cadrul inspecțiilor fiscale. În ansamblu, eforturile făcute în această privință sunt insuficiente pentru a se putea conchide că recomandarea a fost implementată, chiar și numai parțial.
92. GRECO conchide că Recomandarea XV nu a fost implementată.

III. CONCLUZII

93. În lumina celor prezentate mai sus, GRECO conchide că România a implementat în mod satisfăcător sau a răspuns în mod satisfăcător la 40% dintre recomandările cuprinse în Raportul cu privire la Cea de-a Doua Rundă de Evaluări. Recomandările I, II, XIII și XIV au fost implementate în mod satisfăcător. La recomandările IV și V s-a răspuns în mod satisfăcător. Recomandările III, VII, VIII, IX, XI și XII au fost implementate parțial, iar recomandările VI, X, și XV nu au fost implementate.
94. România a făcut eforturi evidente în ceea ce privește confiscarea produselor corupției într-un număr extins de situații, introducerea răspunderii penale pentru persoanele juridice, îmbunătățirea accesului publicului la documentele oficiale, și consolidarea schimbului de informații între instituții în legătură cu persoanele juridice. S-au înregistrat doar progrese restrânse în ceea ce privește majoritatea recomandărilor, progresele fiind absente în ceea ce privește recomandările legate de introducerea unor reguli adecvate pentru angajarea și cariera funcționarilor publici în general, armonizarea regulilor și principiilor legate de refuzul de a primi cadouri, pregătirea inspectorilor fiscali în domeniul descoperirii eventualelor acte de corupție. GRECO îndeamnă România să se angajeze cu hotărâre în politici anticorupție destinate în mod clar implementării integrale a recomandărilor.
95. GRECO invită pe Șeful Delegației române să furnizeze informații suplimentare privind implementarea recomandărilor III, VI-XII și XV până la data de 30 iunie 2009.
96. În final, GRECO invită autoritățile din România să autorizeze, cât mai curând, publicarea raportului, precum și să asigure și să facă publică traducerea raportului în limba română.